

Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.

SMĚRNICE č. S-3/2020

Předmět: INTERNÍ PROTIKORUPČNÍ PROGRAM

Účinnost: od 1.9.2020

Předložil:

JUDr. Jiri Šerák

Schválil:

Doc. Ing. Petr Homolka, CSc., Ph.D.

Rozdělovník:

1. Ředitel
2. Náměstek ředitele pro výzkum
3. Náměstek ředitele pro účelovou činnost
4. Náměstek ředitele pro ekonomiku
5. Vědecký sekretář
6. Interní audit a kontrola

I. ÚVOD

Interní protikorupční program VÚŽV, v.v.i. (dále jen instituce) je dokument vycházející ze Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014 a byl zpracován na základě pokynu Mze všem podřízeným útvarům. K 31.3.2016 byl Rezortní protikorupční program MZe aktualizován, RIPP byl dále aktualizován na základě usnesení vlády ČR č. 853 ze dne 29. listopadu 2017 a **rezortní organizace jsou povinny** se k němu připojit. Tento program nastavuje řídící a kontrolní mechanismy v oblastech, v nichž by mohlo dojít ke korupčnímu jednání. Zároveň pojmově definuje korupční jednání v širším smyslu, nejen jako přijímání úplatků a podplácení. Porada vedení MZe schválila materiál Rezortní protikorupční program Ministerstva zemědělství – aktualizace k 30.6.2020 a na základě toho musí být odpovídajícím způsobem aktualizován IPP rezortní organizace.

II. CÍLE PROGRAMU

1. Cílem Interního protikorupčního programu (dále jen IPP) je vytvořit prostředí odmítající korupci, vhodnými průběžně přijímanými opatřeními toto prostředí posilovat zejména ve smyslu morální integrity zaměstnanců a aktivní propagaci etických zásad, propagaci protikorupčního postoje vedoucími zaměstnanci a naplňováním Etického kodexu zaměstnance, Etického rámce výzkumu, Etického kodexu interního auditora a odstranit nebo v maximální možné míře omezit předpoklady pro vznik korupčního jednání v rámci instituce.
2. Cílem IPP je vtipovat riziková místa, funkce a činnosti a vymezit oblasti činností, při kterých by mohlo docházet ke vzniku korupce. V souvislosti se zjištěnými korupčními riziky pak definovat zásadní systémové postupy a opatření k jejich minimalizaci.
3. IPP by měl sloužit k včasnemu rozpoznání korupčních rizik, současně by měl obsahovat preventivní opatření eliminující korupční rizika v zárodku. Nástrojem pro řízení rizik a jejich minimalizaci je mapa rizik. Důležitým prvkem v této oblasti je významnost rizika – v instituci tuto problematiku řeší směrnice S – 9/2018 „Systém řízení rizik“

III. DEFINICE KORUPCE

1. Korupci lze definovat jako vztah mezi dvěma subjekty, ať jednotlivci nebo institucemi, z nichž jeden nabízí a většinou i poskytuje druhému určitou formu odměny za poskytnutí či příslib

neoprávněné výhody. Druhý pak očekává, že za tuto poskytnutou výhodu mu bude slíbená materiální či nemateriální odměna poskytnuta.

2. Pojem korupce nelze zužovat pouze na úplatkářství, tedy na neoprávněnou výhodu spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě a na kterou není nárok.
3. Dalšími formami korupčního jednání jsou rovněž klientelismus (navazování známostí a vytváření vzájemně závislých vztahů) a nepotismus (spočívající v preferování příbuzných a známých při obsazování nejrůznějších funkcí, mnohdy oproti lépe kvalifikovaným kandidátům).
4. O korupčním jednání mohou vypovídat změny v chování zaměstnanců, kterými jsou např.:
 - změna pracovního stylu, návyků, pracovního vystupování apod.
 - změna životního stylu a chování
 - zasahování do přípravy a zadávání veřejných zakázek a snaha o ovlivnění výsledku výběrového řízení apod.
5. Příčiny korupce je možné definovat jako selhání systému nebo jednotlivce, jejichž dopadem je vznik rizika, tedy možnosti výskytu korupce.

IV. VYTVÁŘENÍ A POSILOVÁNÍ PROTIKORUPČNÍHO KLIMATU

1. Cílem je snižovat motivaci zaměstnanců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení
2. Hlavními nástroji jsou zejména :

- Etické kodexy, které stanovují chování a povinnosti zaměstnanců instituce, které nevyplývají ze zákona či vnitřních předpisů. Porušení etického kodexu musí být porušením povinností vyplývajících z vnitřních předpisů instituce. Jeho implementace spočívá v aktivní propagaci a vyhodnocování jeho účinnosti. V instituci je zřízena a pracuje Etická komise
- propagace protikorupčního postoje vedoucími zaměstnanci spočívající zejména v dodržování právních a vnitřních předpisů, propagace jednání odmítajícího korupci a důraz na prošetřování podezření z výskytu korupce a na vyvození adekvátních trestně právních, kázeňských, disciplinárních a jiných nápravných a preventivních opatření v případě prokázání prošetřovaných skutečností. Jako jedna z forem propagace protikorupčního postoje je aktivní vystupování vedoucích zaměstnanců na školících akcích zaměřených na protikorupční problematiku. Zaměstnanci se tak osobně setkávají s protikorupčním vystupováním svých nadřízených
- vzdělávání zaměstnanců na všech úrovních zaměřené na protikorupční problematiku. Každý nově přijatý zaměstnanec je povinen do jednoho roku od nastupu absolvovat protikorupční školení. Školení může probíhat v rámci většího celku, nebo např. v rámci úvodního školení nových zaměstnanců
- systém pro oznamení podezření na korupci – je možno oznamovat písemně i osobně (i anonymně) na útvar interního auditu a kontroly – oznamení by mělo obsahovat tyto informace : identifikace osob podezřelých ze spáchání nepřípustného jednání a všech zúčastněných osob, podrobný a souvislý popis nepřípustného jednání, včetně časového sledu, konkrétní důkazy o nepřístupném jednání
- ochrana oznamovatelů – nastavení postupů a pravidel, které zajistí podporu a ochranu osobám upozorňujícím na možné korupční jednání. Vedení instituce zajišťuje v praxi a jasně a veřejně deklaruje ochranu oznamovatelů. Součástí ochrany oznamovatelů je systém nestranného posuzování jakéhokoliv jednání vůči

zaměstnanci, které lze považovat za hrozbu, diskriminaci, šikanu nebo represi za to, že podal oznámení o podezření na uskutečnění výše zmíněného jednání.

Úkoly :

- a) aktivně prosazovat protikorupční postoj na pracovišti

Zodpovídají: vedení instituce, všichni vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- b) na poradách se svými podřízenými zaměstnanci zhodnocovat korupční situaci na pracovišti a vycházet přitom z mapy korupčních rizik. Seznamovat podřízené zaměstnance s korupčními případy, pokud se za uplynulé období staly, sdílet způsob jejich řešení a důsledky

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- c) klást důraz na prošetřování podezření na korupci a na vyvození adekvátních disciplinárních a jiných opatření, včetně preventivních opatření

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- d) propagovat obsah Etického kodexu podřízeným zaměstnanců a aktivně prosazovat a kontrolovat jeho dodržení

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- e) v případě zjištěného pochybení postupovat dle platného Etického kodexu

Zodpovídají: všichni zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- f) uvádět seznam členů Etické komise na intranetu nebo internetu

Zodpovídá: předseda Etické komise

Spolupráce: personální útvar

Termín: průběžně, trvale

- g) provést protikorupční proškolení

Zodpovídá: personální útvar

Termín: při nástupu nového zaměstnance

- h) provést prokazatelně protikorupční školení na svém pracovišti

Zodpovídají : vedoucí zaměstnanci

Termín : jednou ročně

- ch) propagovat systém podřízeným zaměstnancům

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- i) propagovat a zajišťovat ochranu oznamovatelů

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

V. TRANSPARENTNOST

1. Cílem je odrazovat zaměstnance od korupčního jednání prostřednictvím zvyšování pravděpodobnosti jejich odhalení
2. Hlavními nástroji jsou :
 - zveřejňování informací o veřejných prostředcích bude prováděno průběžně v souladu s platnou legislativou, v rozsahu daném vnitřním předpisem instituce a v tomto vymezení bude zahrnovat :
 - informace vztahující se k výběru dodavatelů, vč. veřejných zakázek
 - informace vztahující se k poskytování dotací či návratných finančních instrumentů
 - informace vztahující se k nakládání s majetkem státu, s nímž má rezort právo hospodařit
 - informace o uskutečněných veřejných zakázkách
 - uzavřené smlouvy , vč. dodatků
 - poradenských a ostatních externích společností působící na základě mandátní či jiné smlouvy
 - advokátů a advokátních kanceláří, které mají uzavřené smlouvy o poskytování právních služeb
 - zveřejňování informací a údajů na webových stránkách instituce
 - sjednocení umístění protikorupčních informací na internetových stránkách
 - informace o struktuře instituce (organizační schéma), vyjadřující vztahy podřízenosti a nadřízenosti
 - telefonické a e-mailové kontakty na všechny zaměstnance

Úkoly:

- a) aktualizovat informace o veřejných prostředcích

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Spolupráce: personální útvar

Termín: průběžně, trvale

- b) aktualizovat informace o systému rozhodování

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Spolupráce: personální útvar

Termín: průběžně, trvale

- c) sjednotit umístění protikorupčních informací

Zodpovídají : vedoucí zaměstnanci

Termín : průběžně, trvale

VI. ŘÍZENÍ KORUPČNÍCH RIZIK A MONITORING KONTROL

Opatření je soubor postupů, metodických pokynů, vnitřních předpisů (v instituci jde zejména o Organizační řád instituce, Směrnice vnitřního kontrolního systému, ekonomické předpisy) a pod., které jsou zaměstnanci instituce v rozhodovacím procesu povinni dodržovat. Uvedená opatření by měla cíleně bránit a snižovat rizika negativních jevů. Účinnost opatření je trvale prověrována a v případě zjištěné potřeby jsou opatření aktualizována.

1. Ke snížení rizika výskytu korupce mohou obecně přispět opatření spočívající v dodržování právních předpisů a postupů, které lze rozdělit na obecná opatření, opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek, opatření v oblasti uzavírání a realizace smluv, opatření v oblasti hospodaření s majetkem (nákup, prodej), opatření v oblasti řídící, opatření v oblasti přijímání nových zaměstnanců, opatření v oblasti vzdělávání.
2. Obecná opatření zahrnují zejména :
 - důsledně dodržovat právní předpisy
 - maximálně zprůhlednit všechny činnosti, při kterých by mohlo ke korupčnímu jednání docházet
 - udržovat účinný a přiměřený vnitřní kontrolní systém
 - dodržovat zpracované a vydané Etické kodexy v instituci
3. Hodnocení korupčních rizik:

Hodnocení korupčních rizik vychází z každoroční analýzy instituce, která probíhá na základě směrnice S – 9/2018 – „Systém řízení rizik“, které obsahuje :

 - subjekty systému řízení rizik
 - definice pojmu pro účely systému řízení rizik (pravděpodobnost výskytu rizika, mapa rizik, řazení rizik - stupeň významnosti rizika)
 - zásady řízení rizik
 - principy řízení rizik
 - seznam rizik – název rizika, složky rizik, bodové hodnocení rizik (pravděpodobnost výskytu rizika, významnost rizika)
 - příklady stupnic pro hodnocení složek rizika
 - matici hodnocení rizik

K zaznamenání údajů o identifikovaných rizicích je určen formulář „Identifikace/aktualizace rizik“

Název rizika	Typ rizika	Stručný popis rizika s uvedením možného nežádoucího dopadu	Pravdě – podobnost výskytu rizika	Dopad rizika	Významnost rizika	Opatření k vyloučení nebo minimalizaci rizika

Tento formulář bude vedoucími oddělení vyplněn následujícím způsobem:

- a) V sloupci „Název rizika“ se uvede výstižný název rizika.
- b) V sloupci „Typ rizika“ se zaznamená typ rizika (jako pomůcka k určení typu rizika je určena příloha č. 1 Směrnice č. 9/2018 - „Systém řízení rizik“)
- c) V sloupci „Stručný popis rizika s uvedením možného nežádoucího dopadu“ se riziko stručně popíše s uvedením jeho případného nežádoucího dopadu vzhledem k budoucímu období. Pokud je možné vyčíslit případnou finanční ztrátu, bude poznamenána i její výše.
- d) V sloupci „Pravděpodobnost výskytu rizika“ se uvede hodnota ve stupnici od 1 do 5, která vyjadřuje posouzení pravděpodobnosti výskytu rizika. Jednotlivé hodnoty stupnice jsou definovány takto:

Stupnice hodnocení rizik „Pravděpodobnost výskytu rizika“ (P)

Pravděpodobnost výskytu rizika (P)		
Hodnota	Pravděpodobnost výskytu	Popis
1	Téměř nemožná	Riziko se může vyskytnout ve velmi výjimečných případech
2	Výjimečně možná	Riziko se příležitostně může vyskytnout
3	Možná	Riziko se může vyskytnout
4	Pravděpodobná	Riziko se pravděpodobně vyskytne
5	Téměř jistá	Riziko se téměř s jistotou vyskytne

- e) V sloupci „Dopad rizika“ se zaznamená hodnota ve stupnici od 1 do 5, která vyjadřuje posouzení míry závažnosti dopadu rizika vzhledem k případným nežádoucím dopadům

na plnění úkolů a cílů dotčeného útvaru i celé instituce. Jednotlivé hodnoty stupnice jsou definovány takto:

Stupnice hodnocení rizik „Závažnost dopadu rizika“ (M)

Závažnost dopadu rizika (M)		
Hodnota	Dopad rizika	Popis
1	Téměř neznatelný	Dopad rizika znatelně neovlivňuje chod inst., řeší zaměstnanci v rámci svých pracovních povinností.
2	Nevýznamný	Dopad rizika je třeba řešit na úrovni vedoucích oddělení v rámci každodenních řídicích povinností.
3	Významný	Dopad rizika znatelně ovlivňuje plnění úkolů a cílů inst., riziko je řešeno na úrovni náměstků ředitele inst..
4	Velmi významný	Dopad rizika významně ovlivňuje plnění úkolů a cílů inst., riziko je řešeno na úrovni náměstků ředitele inst.
5	Nepřijatelný	Dopad rizika je pro chod a dobré jméno inst., nepřijatelný až katastrofický; je řešeno vedením instituce.

f) V sloupci „Významnost rizika“ bude uveden výsledek výpočtu významnosti rizika (R), který je součinem hodnot pravděpodobnosti výskytu (P) a míry závažnosti dopadu rizika (M).

$$R = P * M$$

g) V sloupci „Opatření k vyloučení nebo minimalizaci rizika“ bude napsán návrh opatření nebo přijatá opatření, kterými lze riziko vyloučit nebo jeho výskyt minimalizovat, např. změna organizace způsobu práce, jiný způsob sledování termínů a lhůt, zavedení častějších kontrol nebo vzájemných křížových kontrol, potřeba vypracování interního předpisu nebo metodického postupu, seznámení nebo upozornění zaměstnance na určitou povinnost nebo proškolení v určité oblasti.

2. Při opakované analýze rizik provedou vedoucí oddělení aktualizaci rizik ve své působnosti za využití formuláře „Identifikace/aktualizace rizik“. Do něj zaznamenají údaje o nově identifikovaných rizicích, u rizik dříve identifikovaných provedou jejich aktuální posouzení a změny v tomto formuláři zaznamenají.
3. Zpracovaný formulář projedná vedoucí oddělení s příslušným náměstkem ředitele a po schválení je formulář zasílán na útvar interního auditu a sekretariát ředitele instituce
4. Monitoring kontrolních mechanizmů odhalující korupci – pravidelné testování mechanismů používaných k identifikaci a odhalování korupčních rizik

5. Prošetřování rizikových oblastí – pravidelná prošetřování oblastí, v nichž je riziko korupce hodnoceno jako významné

Úkoly:

- a) vytvořit hodnocení korupčních rizik na základě analýzy rizik v instituci

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: jednou ročně

- b) testovat kontrolní a řídící mechanismy z hlediska účinnosti pro identifikaci a odhalování korupčního jednání a v případě potřeby navrhovat posílení těchto mechanismů

Zodpovídá: útvar interního auditu a kontroly

Spolupráce: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- c) pravidelná prošetřování oblastí, v nichž je riziko korupce hodnoceno jako významné

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Spolupráce: útvar interního auditu a kontroly

Termín: průběžně, trvale

VII. POSTUPY PŘI PODEZŘENÍ NA KORUPCI

1. Cílem je minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit výskytu dalšího obdobného jednání
2. Hlavními nástroji jsou zejména:

- postupy při prošetřování podezření na korupci spočívající v systému pro prověření oznámené informace, jejímž cílem je shromáždit fakta k posouzení podezření z porušení zákona a případně stanovit další kroky, ukážou-li se tato podezření důvodná. Systém se zaměří na sběr podnětů a podezření, posouzení podezření, plán prošetřování, nápravná opatření a případné předání podnětů orgánům činným v trestním řízení
- následná opatření spočívající v implementaci opatření, která omezí opakování korupčního jednání či zajistí je ho včasné odhalení v budoucnu. Na základě prokázaného korupčního jednání jsou k jeho eliminaci přijímána opatření zaměřená zejména na oblast úpravy vnitřních předpisů, vyvození disciplinárních sankcí a řešení vzniklých škod.

Úkoly:

- a) dodržovat stanovené postupy při prošetřování podezření na korupci

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- b) stanovit vhodná následná opatření při podezření na korupci

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: průběžně, trvale

- c) minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit výskytu dalšího obdobného jednání

Zodpovídají : vedoucí zaměstnanci

Termín : průběžně, trvale

VIII. VYHODNOCOVÁNÍ IPP

1. Cílem je zdokonalování IPP a koordinace protikorupčních aktivit.

Hlavními nástroji jsou :

- vyhodnocování IPP spočívající v pravidelném vyhodnocování účinnosti vedoucími zaměstnanci jednotlivých útvarů na úseku definovaných obecných i korupčních rizik, v účinnosti a dodržování definovaných protikorupčních opatření s cílem odstranit či omezit předpoklady pro korupci. Termín, ke kterému bude prováděno pravidelné dvouleté vyhodnocení IPP je stanoven vždy do 31.1. sudého kalendářního roku
- zpráva o hodnocení IPP spočívající v uvedení stavu působení protikorupčních nástrojů, plánu nápravných opatření, počtu identifikovaných podezření na korupci, včetně výsledku jejich prověření a zhodnocení účinnosti celého protikorupčního programu. Zpráva o IPP se vypracovává v dvouletých cyklech (vždy v sudý rok) Termín pro zpracování agregovaných informací z vyhodnocení IPP a jejich zpracování do zprávy je stanoven na 31. březen
- aktualizace IPP – na základě zprávy o plnění a po kontrole souladu s aktuálním IPP

Úkoly :

a) provádět aktualizaci IPP

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Termín: vždy k 30.6. sudého kalendářního roku nebo kdykoliv v průběhu roku, aby se bezprostředně reagovalo na vzniklá rizika

b) zveřejňovat na webových stránkách aktuální verzi IPP

Zodpovídají: vedoucí zaměstnanci

Spolupráce: personální útvar

Termín: průběžně, trvale

Dnem účinnosti této směrnice se ruší platnost směrnice č. S – 7/2018.